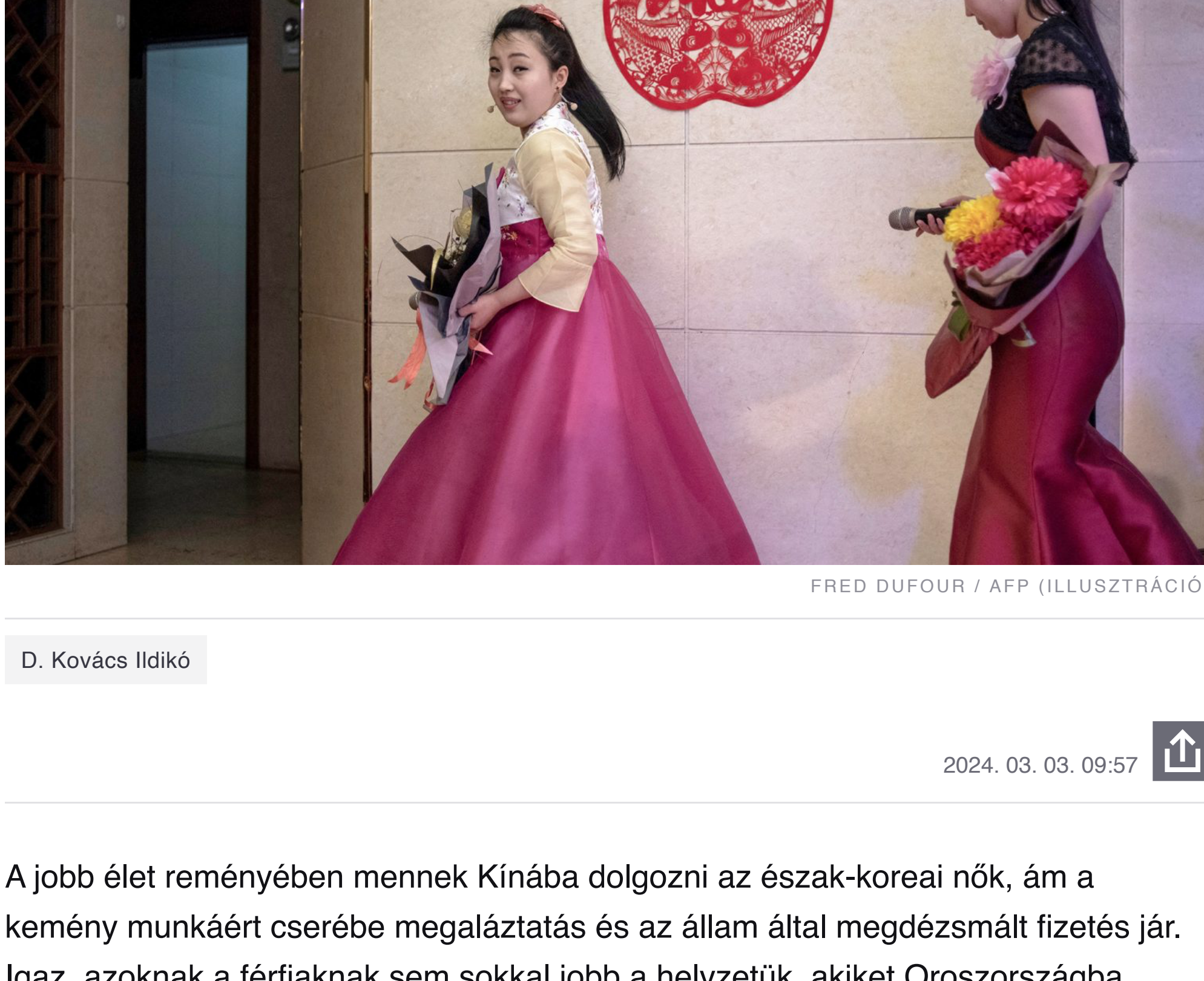

NAGYVILÁG

Bezárják és prostitúcióra kényszerítik a Kínában dolgozó észak-koreai nőket

FRED DUFOUR / AFP (ILLUSZTRÁCIÓ)

D. Kovács Ildikó

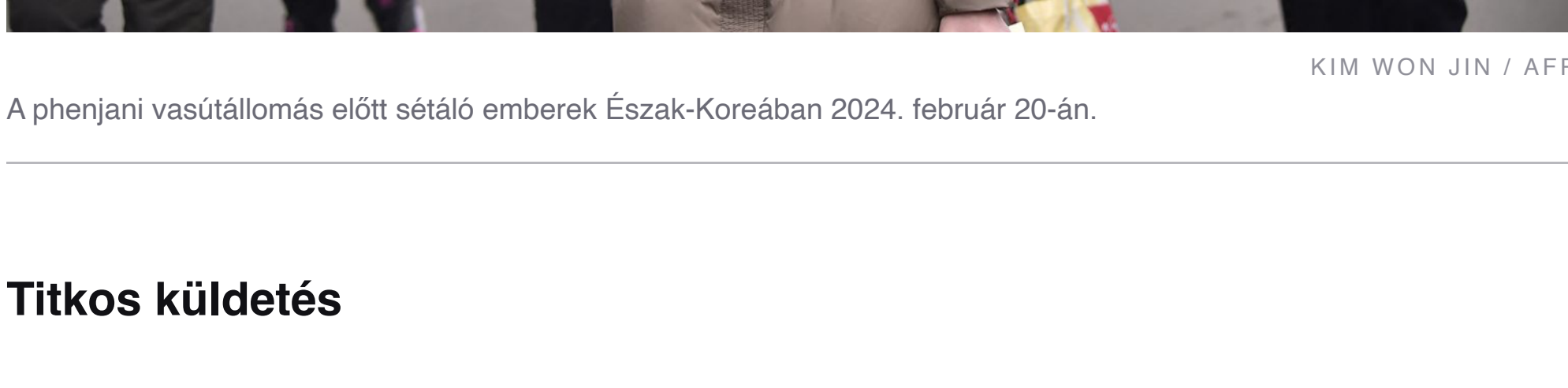
2024. 03. 03. 09:57

A jobb élet reményében mennek Kínába dolgozni az észak-koreai nők, ám a kemény munkáért cserébe megaláztatás és az állam által megdézsmált fizetés jár. Igaz, azoknak a férfiaknak sem sokkal jobb a helyzetük, akiket Oroszországba küldenek ki.

- A legrosszabb és legszomorúbb pillanat az volt, amikor egy bulin, ahol alkoholt is felszolgáltak, szexuális kapcsolatra kényszerítettek.
- Gyakran kihangsúlyozzák, hogyha rajtakapnak a szökésen, nyom nélkül megölnék.

Ezek a mondatokat olyan észak-koreai nőktől idéztük, akik Kínába mentek dolgozni – az észak-koreai kormány jóváhagyásával – abban a reményben, hogy az ottoni magasabb fizetésekért megéri néhány évre otthonhagyni a családjukat. A nők azonban hamar rájöttek, hogy gyakorlatilag kényszermunkát kell végezniük, miközben el kell viselniük a mindennapi megaláztatásokat és a zaklatásokat, ráadásul úgy, hogy a fizetésük jelentős részét egyszerűen lenyúlja a **fegyveripart pörgető Kim Dzsongun** állama. Az pedig igaz abszurd, hogy az észak-koreai nők által előállított termékek a nyugati fogyasztóknál végzik.

A phenjanri vasútállomás előtt sétáló emberek Észak-Koreában 2024. február 20-án.

KIM WON JIN / AFP

Titkos küldetés

Ian Urbina, az Outlaw Ocean Project nonprofit újságíróközpont alapítója egy veterán oknyomozó, aki számos cikket szentelt annak, hogy a tengeri halkezeskedelemhez kapcsolódó visszásságokat feltárja. Alapvetően nem Észak-Koreára specializálódott, de a minap a New Yorkban **megjelent cikkében** olyan észak-koreai nőket foglalkozott, akik a határ túlsóoldalán fekvő kínai Dandong élelmiszer-feldolgozó üzemében kagylókat és rákokat készítenek elő exportra, amelyeket aztán amerikai és nyugat-európai üzletláncokba, éttermekbe szállítanak. Egy közvetítő például a McDonalds'-szal, míg egy másik az Európai Parlament menzáit működtető céggel volt kapcsolatban.

A cikkben megszólaló nők megrázó állításokat tettek a munkájukkal kapcsolatban, de már az is filmben illő, ahogy Urbina csapatának sikerült eljutni hozzájuk. Észak-Koreába nem léphetnek be nyugati újságírók, az észak-koreaiaknak pedig tilos beszélni a riporterekkel. Ezért Urbina segítségül hívott olyan dél-koreai, nem rendőrségi, hanem kutatói értelemben vett nyomozókat, akiknek vannak észak-koreai kapcsolataik. A nyomozóknak sikerült összeállítani egy két tucatnyi névből álló listát olyan személyekről, akik különböző kínai gyárakban dolgoztak, de a többségük azóta hazatért.

A nyomozók Észak-Koreában élő informátorai ezek után titokban egyenként találkoztak az érintettekkel, általában a nyílt utcán vagy egy mezőn, hogy a titkosszolgálat nehezebben tudja megfigyelni őket. Az informátorok kézzel lejegyezték az előre meghatározott kérdésekre adott válaszokat, majd lefotózták azokat egy titkosított telefonnal és továbbították a képeket a dél-koreai nyomozóknak, akik átküldték Urbinának.

Az újságíró megjegyezte, hogy a sok lépés miatt nem lehet teljes mértékben bebizonyítani a munkások állításait, de a válaszokat átnéző szakértők szerint beleillenek abba, amit tudni lehet az Észak-Korea és Kína közötti dolgozói csereprogramról. Urbina ezen felül tesz egy fontos megjegyzést is:

“ Az informátorok elmondták a munkásoknak, hogy a válaszaikat egy amerikai újság nyilvánosságra fogja hozni. Azzal, hogy megszólaltak, jeles kockázatot vállaltak, mert szakértők szerint, ha rajtakapják, ki is végezhetik őket, a családjukat pedig büntetőtáborba küldhetik. Mégis vállalták a beszélgetést, mert úgy érzik, fontos, hogy a világ többi része megtudja, mi történik azokkal a munkásokkal, akiket Kínába küldenek.

A Barátság hídján át

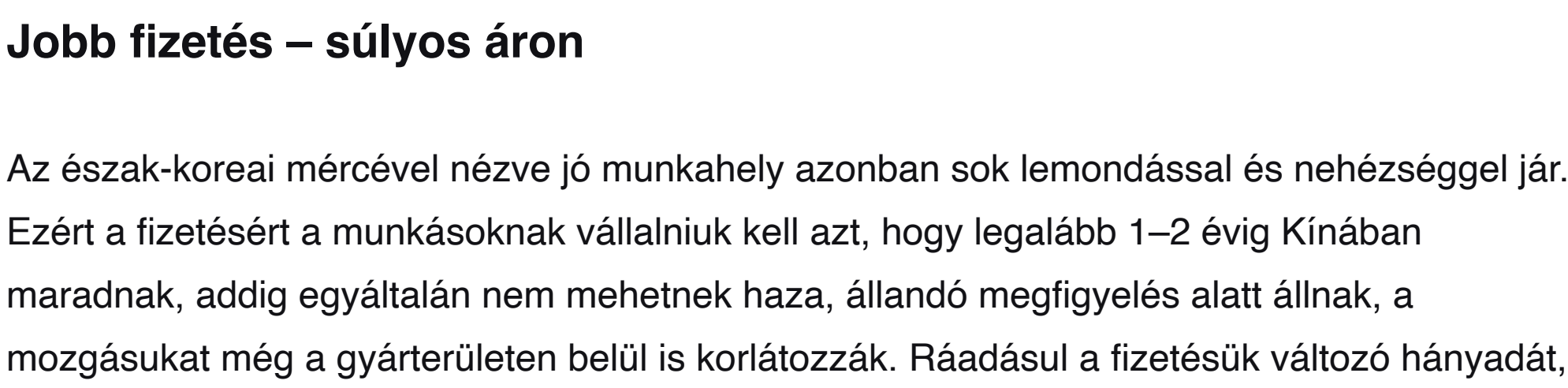
A kínai Dandongot az úgynevezett Barátság hídja köti össze az észak-koreai Sinidzsü városával, ahonnan buszokkal szállítják azokat az észak-koreai munkásokat – elsősorban nőket –, akik jelentkeztek a kínai munkára és megfelelték az átvilágításon. A feltételek között szerepel egy korábbi munkahely valamilyen észak-koreai állami vállalatnál, továbbá a jó munkahelyi értékelés, ha viszont a jelentkezőnek élnek rokonai Kínában, vagy van olyan családtagja, aki dezertált Észak-Koreából, az kizáró ok.

A Kínában végzett egyes munkák esetén az észak-koreai szabályok azt is előírják, hogyha valaki 27 évesnél fiatalabb, akkor a szüleiivel kell élnie, ha viszont ennél idősebb, akkor házasnak kell lennie: erre azért van szükség, hogy legyen kit megbüntetni, ha a dolgozó megpróbál megszökni

– olvasható egy dél-koreai kormányzati jelentésben.

Van azonban egy ennél meglepőbb kritérium is: a jelentkezők magassága. Az észak-koreai emberek krónikusan alultápláltak, ezért az állam előnyben részesíti azokat a jelentkezőket, akik 155 centiméter magasabbak, mint az átlag, és az észak-koreai munkásoknál – írja a cikkben Urbina. A kiválasztottak az utazás előtt külön képzést kapnak, amely akár egy évig is eltarthat, és a kínai szokásoktól kezdve „az ellenséges országok” titkosszolgálati tevékenységéig sok mindent magába foglal.

Ugyan a munkaerőtranszferre vonatkozó megállapodást a két kormány kötötte, a munkások elhelyezését kínai állásközvetítők végzik, akik kínai internetes felületen hirdetik az állást kereső észak-koreaiakat – akadt olyan hirdetés, amelyben 2500, máshol 5000 munkásnak kerestek helyet. A kínai munka igen keresett Észak-Koreában, ugyanis esetenként olyan munkáért, amelyért otthon havi 3 dollárnak megfelelő fizetést (1000 forintot) kapnának a munkások, Kínában havi 270 dollárnyi bért (98 ezer forintot) ígérek.

GREG BAKER / AFP

Egy nő pózol a kínai zászlóval a Kínát és Észak-Koreát összekötő Barátság híd kínai oldalán a kínai határvárosban, Dandongban 2016. szeptember 12-én.

Jobb fizetés – súlyos áron

Az észak-koreai mércével nézve jó munkahely azonban sok lemondással és nehézséggel jár. Ezért a fizetésért a munkásoknak vállalniuk kell azt, hogy legalább 1–2 évig Kínában maradnak, addig egyáltalán nem mehetnek haza, állandó megfigyelés alatt állnak, a mozgásukat még a gyárterületen belül is korlátozzák. Ráadásul a fizetésük változó hányadát, de általában a nagyobb részét a közvetítőknek és az államnak adják.

Táppénz és ünnepnap nincs, havonta egyetlen szabadnap jár. A New Yorker cikkében szerepel, ahol akár a tenger gyümölcseit feldolgozó gyárakban dolgoztak, miközben azoknak az észak-koreai munkásoknak a fizetését a csoportvezetőiknek megterhelhet törlesztőket, mire az uszorások verőlegényeket küldtek a nők családjához, hogy megijesszék őket. Néhányan kénytelenek voltak eladni a házukat, hogy törleszteni tudjanak. Urbina ezzel kapcsolatban felidézi, hogy a Szabad Ázsia Rádió értesülései szerint 2023-ban két észak-koreai nő öngyilkos lett egy kínai gyárban.

“ Megbántuk, hogy Kínába jöttünk, de nem mehetünk haza üres kézzel.

Néha megengedték a munkásoknak, hogy elhagyják a gyár területét legfeljebb három fős csoportokban, például, hogy elmenjenek boltba, de mindig ment velük egy kísérő is. Az észak-koreai titkosszolgálat emberei átnézték a levelezéseiket is, bár néha részt vehettek közösségi programokon is, szigorúan az állam szervezésében.

A nők elmondása szerint a kínaiak lenézik az észak-koreai munkásokat, akik az öltözékükkel is kilógnak a helyiek közül, általában ugyanolyan overált vagy munkaruhát viselnek, így könnyű megkülönböztetni őket. A gyárak az észak-koreaiak fizetését a csoportvezetőiknek adják át, akik levezik saját maguk és az állam részesedését, és csak a maradékot kapják meg a dolgozók – ez időnként

a fizetés 10 százalékát sem éri el.

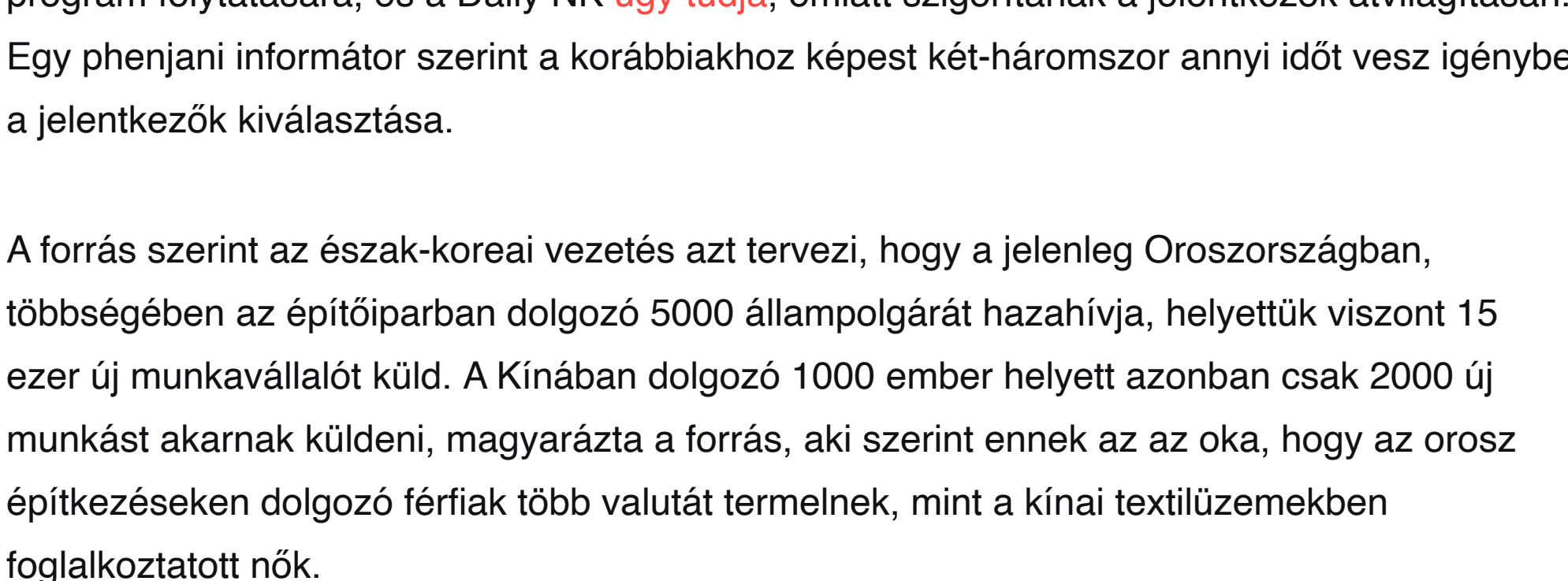
Alkalmazásuk a kínai cégeknek is megéri, ugyanis általában a negyedét kapják annak, mint amit egy hazai alkalmazott, és nem jogosultak olyan juttatásokra sem, mint a nyugdíj, a TB vagy az anyasági szabadság.

Az érintett nők amúgy is nehéz helyzete a koronavírus-járvány idején még rosszabbra fordult. Haza nem mehettek, mert lezárták a határokat, de egy jó ideig megrendelések sem érkeztek, az állam azonban várta a jussát. Az egyik dolgozó ezt mesélte:

“ Még akkor is, amikor a járvány idején nem volt munka, az állam lojalitásból követelte a deviza beszolgáltatását, ezért a művezetők arra kényszerítették a munkásokat, hogy eladják a testüket.

Egy másik asszony egy másik gyárban hasonló esetekről számolt be: „Szűz munkásokat kényszerítettek prostitúcióra arra hivatkozva, hogy meg kell felelniük az állam által meghatározott kvótáknak.” A nőket a saját feletteseik is molesztálják, volt, akit megfogdosnak, míg mászt a csoportvezetője kitalált indokkal az irodájába hívott, majd szexre kényszerített.

A BBC **arról írt**, hogy egy Kínába küldött észak-koreai férfi IT-szakember heti hat napot dolgozott napi 12–14 órában, és egy darabig megkapta a fizetése 15–20 százalékát, de aztán ez is megszűnt. A férfi elmondása szerint az alulteljesítő kollégáit nyilvánosan megszégyenítik, olykor véresre verik, éjszakánként pedig bezárják őket egy táborba. A jól teljesítőket viszont megjutalmazzzák: elviszik őket egy észak-koreai étterembe, ahol kiválaszthatnak maguknak egy szintén otthonról kiközvetített pincéernőt, akivel együtt tölthetik az éjszakát – ebbe az adott nőnek nyilván nincs beleszólása.

Munkások sétálnak a vízparton a határ menti Dandong városában, Kína északkeleti Liaoning tartományában, mögöttük az észak-koreai Sinuiju város 2019. február 23-án.

A pandémia azonban nem csak ebből a szempontból helyezett nyomást az érintettekre. Mivel a kínai munkákra rengeteg a jelentkező, sokan két–háromezer dolláros kölcsönt vesznek fel uszorásoktól azért, hogy megkénjék az ügyben eljáró tisztviselőket. Azonban, amikor leálltak a gyárak, a munkások nem kaptak fizetést, így nem tudták fizetni az uszorakammal megterhelhet törlesztőket, mire az uszorások verőlegényeket küldtek a nők családjához, hogy megijesszék őket. Néhányan kénytelenek voltak eladni a házukat, hogy törleszteni tudjanak. Urbina ezzel kapcsolatban felidézi, hogy a Szabad Ázsia Rádió értesülései szerint 2023-ban két észak-koreai nő öngyilkos lett egy kínai gyárban.

Lázadozó munkások

Ahogy fentebb már említettük, a külföldi állásnak álcázott kényszermunka nem csak az észak-koreai nőket, hanem a férfiakat érinti, és nem is csak Kínában. A Guardian még 2017-ben **írt arról**, hogy az Oroszországban rendezett foci-világbajnokságra épülő stadionoknál észak-koreai vendégmunkásokat is alkalmaztak. Szentpéterváron a Zenit stadionjánál a hét minden napján napi 11 órát dolgoztak a munkások, napi 10–15 dollárért (4–5 ezer forintért), miközben hatan–nyolcan aludtak egy-egy lakókocsiban. Egy 47 éves férfi egy nap szívrohamot kapott és meghalt az építkezésen. De az oroszok alkalmaznak észak-koreaiakat a távoli Szibériában is **fakitermelésre**, ahol a munkások embert próbáló körülmények között, munkatáborokban laknak.

Az utóbbi időszakban azonban, úgy tűnik, a munkások elégedetlensége túlnőtt a félelmeiken. A dél-koreai hírszerzés információs szerint ez év elején összesen akár 3000, Kínában dolgozó észak-koreai is részt vehetett különböző tiltakozó akciókban a rossz munkakörülmények miatt, ami ritka jelenségnek számít.

Cso Hanbum, az egyik dél-koreai kormányzati agytrószát vezetője arról beszélt egy interjúban, hogy az Észak-Koreával határos kínai Csilin tartomány Helong városában tíz textilgyárban az észak-koreai vendégmunkások erőszakos tüntetéseket tartottak az elmaradt bérek miatt. A hírek szerint előfordult, hogy a varrógépeket is tönkretették.

De Kim Dzsongun rezsimjének fejfájást okoz az is, hogy a külföldön dolgozó vendégmunkások körében megszorodtak a dezertálások. Mivel Észak-Koreának a szankciók miatt korlátozottak a lehetőségei arra, hogy devizát szerezzen, szüksége van a program folytatására, és a Daily NK **úgy tudja**, emiatt szigorítanak a jelentkezők átvilágításán. Egy phenjanri informátor szerint a korábbiakhoz képest két-háromszor annyi időt vesz igénybe a jelentkezők kiválasztása.

A forrás szerint az észak-koreai vezetés azt tervezi, hogy a jelenleg Oroszországban, többségében az építőiparban dolgozó 5000 állampolgárát hazahívja, helyettük viszont 15 ezer új munkavállalót küld. A Kínában dolgozó 1000 ember helyett azonban csak 2000 új munkást akarnak küldeni, magyarázat a forrás, aki szerint ennek az az oka, hogy az orosz építkezéseken dolgozó férfiak több valutát termelnek, mint a kínai textilüzemekben foglalkoztatott nők.

RSS

HÍRLEVÉL

IMPRESSZUM

FELHASZNÁLÁSI FELTÉTELEK

EGYEDI ADATKEZELÉSI TÁJÉKOZTATÓ

MÉDIAAJÁNLAT

■ APPOK

